

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de kabinetsreactie op het gezamenlijk advies van de Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken (CAVV) en de Extern Volkenrechtelijk Adviseur (EVA) over het gebruik van de term «genocide» door politici (Kamerstuk 34 775 V, nr. 44).

De voorzitter van de commissie,
Pia Dijkstra

De griffier van de commissie,
Van Toor

- Nr. Vraag**
- 1 Is het noodzakelijk dat bij het erkennen van genocide aan alle in het regeerakkoord gestelde voorwaarden (te weten: uitspraken van internationale gerechts- of strafhoven, eenduidige conclusies volgend uit wetenschappelijk onderzoek en vaststellingen door de VN) voor een dergelijke erkenning wordt voldaan? Of acht u het mogelijk dat bij vaststelling van één of twee van de genoemde voorwaarden genocide kan worden erkend? Kan in het antwoord het advies van de CAVV en EVA betrokken worden?
  - 2 Welke gevolgen moet de parlementaire vaststelling van genocide in een lopend conflict hebben?
  - 3 Waarom wordt de genocide in Rwanda en Nazi-Duitsland wel erkend, maar is dit niet het geval ten aanzien van Armenië?
  - 4 Waarom wordt met betrekking tot Armenië gesproken over «de kwestie van de Armeense genocide» en is dit met betrekking tot de genocide in Rwanda en de holocaust in Nazi-Duitsland niet het geval?
  - 5 Is het denkbaar dat er in het geval van de Armeense genocide ooit nog een rechterlijke uitspraak gedaan wordt?
  - 6 Kan de Armeense genocide zonder rechterlijke uitspraak ooit erkend worden als genocide, bijvoorbeeld door Nederland?
  - 7 Is er in de kwestie van de Armeense genocide voldoende betrouwbaar feitenonderzoek beschikbaar om tot een oordeel te komen?
  - 8 Welke regeringen hebben zonder enig voorbehoud vastgesteld dat de aan het einde van de Eerste Wereldoorlog gepleegde misdaden van het Ottomaanse rijk tegen de Armeniërs als genocide gekwalificeerd dienen te worden?
  - 9 Wat is de betekenis van de terminologie «kwestie van de Armeense genocide»?
  - 10 Kan – hoewel het advies niet ingaat op de Armeense genocide – op basis van het CAVV/EVA-advies en de overwegingen die daarin genoemd worden ten aanzien van de vaststelling van genocide, geconcludeerd worden dat er geen enkele inhoudelijke belemmering bestaat tegen de benaming Armeense genocide?
  - 11 Welke parlementen hebben de Armeense genocide, voor zover bekend, als zodanig erkend? Kunt u per land aangeven in welke bewoordingen de Armeense genocide is erkend en of de regering van dat land eveneens tot erkenning is overgegaan en in welke bewoordingen de regering in kwestie dat heeft gedaan? Kunt u in dit overzicht in het bijzonder ingaan op de Franse en Duitse situatie?
  - 12 Welke parlementen hebben de misdaden van ISIS, voor zover bekend, als genocide gekwalificeerd? Kunt u per land aangeven in welke bewoordingen is vastgesteld dat sprake is van erkenning en of de regering van dat land eveneens tot erkenning is overgegaan en in welke bewoordingen de regering in kwestie dat heeft gedaan? Kunt u in dit overzicht in het bijzonder ingaan op de Britse, Amerikaanse en Canadese situatie?
  - 13 Bestaan er binnen de (internationaalrechtelijke) jurisprudentie voorbeelden van uitspraken van rechters, waarbij een vaststelling van een parlement de/een basis vormde voor de constatering dat sprake was van een genocide?
  - 14 Welke rol wordt volgens het kabinet in het CAVV/EVA-advies toegekend aan rechterlijke uitspraken wanneer het gaat om erkenning van genocide?
  - 15 Zijn de criteria die in het regeerakkoord gesteld worden om te kunnen spreken van genocide in overeenstemming met het CAVV/EVA-advies? Kan gesteld worden dat het regeerakkoord strengere criteria hanteert?

- Nr. Vraag**
- 16 Kunt u aangeven waarom de CAVV en de EVA het onderzoek/het advies hebben beperkt tot «lopende situaties» aangezien de motie VoordeWind de regering oproept advies in te winnen en duidelijkheid te scheppen over het gebruik van de term genocide in algemene zin? Kortom, wie heeft/hebben besloten het advies te beperken tot «lopende situaties» en met welke motivatie?
- 17 Moet het voorbehoud van het kabinet dat overgaan tot actie slechts verwacht kan worden als dit «binnen de mogelijkheden van de betreffende staat» ligt, ook zo worden opgevat dat bij de overweging omtrent het overgaan tot actie ook sprake dient te zijn van redelijkerwijs haalbare en proportionele resultaten?
- 18 Zijn er verdragen of wetten die wél als voorwaarde stellen dat formele genocidevaststelling vereist is?
- 19 Zijn er naast de parlementen van Frankrijk en Duitsland nog andere parlementen van Europese landen die tot de vaststelling zijn overgegaan dat in 1915 genocide is gepleegd tegen de Armeniërs? Zo ja, welke parlementen betreft het?
- 20 Welke regeringen van Europese landen hebben reeds de Armeense genocide erkend en vastgesteld?
- 21 Een degelijk feitenonderzoek is volgens het CAVV advies essentieel voor het gebruik van de term genocide. Is het kabinet van mening dat een degelijk feitenonderzoek heeft plaatsgevonden naar de volkerenmoord op de Armeniërs in 1915? Kunt u uw antwoord toelichten?
- 22 Welke volkenrechtelijke betekenis dicht u toe aan het feit dat Paus Franciscus als staatshoofd van Vaticaanstad openlijk spreekt over de Armeense genocide en deze genocide kwalificeert als «de eerste genocide van de twintigste eeuw»?